

YÜKSEL TAŞKIN • AKP Devri

YÜKSEL TAŞKIN 1972 yılında Rize'nin Pazar ilçesinde dünyaya geldi. 1994'te Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. Aynı bölümde yüksek lisans (1995) ve doktora çalışmalarını (2001) tamamladı. 2002'den itibaren Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde akademik faaliyetlerine devam eden Taşkın, 2009'da doçent oldu. New York Üniversitesi Yakın Doğu Çalışmaları Merkezi (1999-2000), Hollanda'daki Modern Dünya'da İslâm Çalışmaları Uluslararası Enstitüsü'nde (ISIM) 2005-2006 sonbahar döneminde ve ABD'deki Northwestern Üniversitesi, Buffett Uluslararası ve Karşılaştırmalı Araştırmalar Merkezi'nde 2011-2012 bahar döneminde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. Türkiye sağıının farklı bileşenleri üzerinde yürüttüğü akademik çalışmalarının bir kısmı İletişim Yayınları tarafından hazırlanan "Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce" kitap dizisinde yer aldı. *Birikim* dergisinde de çeşitli yazıları yayımlanan Taşkın'ın ilgilendiği diğer konular, "siyaset sosyolojisi", "entelektüeller ve toplumsal hareketler", "Ortadoğu'da toplum ve siyaset" olarak öne çıkmaktadır. *Anti-Komünizmden Küreselleşme Karşıtlığına: Milliyetçi Muhafazakâr Entelijansiya* kitabı İletişim Yayınları'ndan 2007 yılında yayımlandı.

Birikim Yayınları 51

ISBN-13: 978-975-516-049-8

© 2013 Birikim Yayıncılık Ltd. Şti.

1. BASKI 2013, İstanbul

EDITÖR Kerem Ünüvar

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Gülşin Ketenci

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI ve CILT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

Birikim Yayınları · SERTİFİKA NO. 11248

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: birikim@iletisim.com.tr

YÜKSEL TAŞKIN

AKP Devri

Türkiye Siyaseti, İslâmcılık,
Arap Baharı

Birikim Yayınları

İçindekiler

GİRİŞ.....	7
AKP	11
MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKÂRLIK ÇÖZÜLÜRKEN	
MERKEZ SAĞDA MİRAS KAVGASI VE AKP'NİN İMKÂNLARI	17
AKP Neden Sağcı Bir Partidir?.....	41
TÜRKİYE'DE SINIFSAK YENİDEN YAPILANMA,	
AKP VE MUHAFAZAKÂR POPÜLİZM	55
DP'nin AKP'den "Emaneti" Geri Alma Hamlesi:	
Zamanın Aşındırdığı Bir Düş... ..	76
SOL, DEMOKRATİKLEŞME VE AKP	83
AKP'nin Adalet Partisi'ne Dönüşme İhtimali	93
AKP'YE KARŞI SOL MUHALEFETİN İMKÂNLARI	97
AKP'yi Soldan Eleştirmek.....	108
AKP VE TÜRKİYE DEMOKRASİSİNDE DERİNLEŞME SORUNU	113
AKP, ANAP KADAR BİLE PARTİLEŞEMEDİ	117
AKP İKTİDARI VE MUHAFAZAKÂR DÜŞÜNSEL KISIRLAŞMA	121

İslâmcılık	135
İSLÂMCILAR (ENTELEKTÜEL) KRİZDEN MUAF MI?.....	139
İSLÂMCIK İÇİ TARTIŞMALARI ANLAMAK: “TÜRK MÜSLÜMANLIĞI” İNŞA ÇABALARI VE KÖKTENCI İTİRAZ.....	155
“Türbanlı Erkekler” veya “Türbanlıları Unutan Erkekler” Üzerine Bir Kitap.....	170
GÜLENCİLER: DİNSEL MİLLİYETÇİLİK VE ULUS-AŞIRI DİNAMİZM ARASINDA SIKIŞAN BİR HAREKET.....	173
Ortadoğu	187
ORTADOĞU: DEMOKRATİKLEŞME DALGASINDA BİR İSTİSNA MI?.....	193
Tunus'ta Olup Bit(mey)enler.....	196
ORTADOĞU: İSLÂMCI POPÜLİZM İKTİDARA YÜRÜRKEN.....	201
Mısır'da Yaşananlara Dair Bir Arka Plan Denemesi.....	215
MISIR: ASKER POSTALI GÖLGESİNDE CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ.....	219
TUNUS: YAŞANAN BİZİM HİKÂYEMİZ Mİ?.....	227
İSLÂM DEVRİMİNİN 30. YILINDA İRAN'I YENİDEN DÜŞÜNMEK.....	231
İRAN TOPLUMUNU VE İÇ SİYASİ GELİŞMELERİ ANIMSAMAK... 247	
İran Şaşırtmaya Devam Ediyor: Ahmedinejad, Hamaney'e Karşı.....	255
İRAN SOLU'NDAN ALINACAK DERSLER.....	259
İRAN, MİLİTARİST TEOKRASİ VE KÜRTLER.....	265
ORTADOĞU'YA BAKAMAYAN “UZMANLAR” VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ.....	271
“Yükselen Küresel Güç Türkiye” Söyleminin İşlevleri.....	275

GİRİŞ

Elinizdeki kitap, Nisan 2003'ten günümüze kadar AKP, İslâmcılık ve Ortadoğu'yla ilgili kaleme alınan yazılardan yapılan bir derlemeyle ortaya çıktı. Kitabın ana gövdesini, katkıda bulunmaktan büyük onur duyduğum *Birikim* dergisinde yayımlanan yazılar oluşturuyor. Çeşitli dergi ve gazeteler için yazılan bazı değerlendirmeleri de bu çalışmaya dahil ettim. Yazıların sonunda ilk yayınlandıkları tarih ve kaynak belirtilmiştir. Bugünden baktığımda *Birikim* dergisinde yazdığım yazıların bazı ana temalar ve sorular etrafında şekillendiğini daha iyi görebiliyorum. Bu vesileyle kendi entelektüel tarihime eleştirel bir gözle yeniden bakma fırsatı elde ettim. Hep koşmamız gereken ve meşgul olmasak da öyle görünmek zorunda hissettirildiğimiz bir hayatta durup geriye bakmak, öyle kolay bulunur bir fırsat değil...

Özellikle erken dönemde yazılan yazıların içeriğine dokunmadım. Sadece kimi maddi hataların düzeltilmesiyle yetindim. Böylece okurlar, ele alınan konulara o dönemde nasıl baktığımı görebilirler. Bu özellikle AKP ve İslâmcılık konulu yazılar için geçerli. Ortadoğu, yakın dönemde ciddi bir değişim evresine girdi. Henüz devam eden bir süreçle ilgili yazıları, hep beraber düşünme, anlama çabası olarak görmekte yarar var. Orta-

doğu'daki değişim dalgalarının Türkiye'yi etkilememesi mümkün değil. Hatta Türkiye'nin Ortadoğu'daki değişimlerden her zamankinden daha fazla etkileneceği bir döneme girdiğimiz de söylenebilir. Ortadoğu, sahici, derinlikli ve devamlılığı olan bir ilgiyi hak etmekle beraber, bu konuda Türkiye'de etkili her akımın sınıfta kaldığını söyleyebiliriz.

Kitabın birinci bölümü "AKP" başlığını taşıyor. Her bölüm gibi bu bölüm için de bir giriş yazısı kaleme aldım. İzleyen yazılarda, girişte kısaca anımsatılan sorunlar daha etraflıca ele alınıyor. "İslâmcılık" başlıklı ikinci bölüm, AKP iktidarı önce si ve sonrasında konuyla ilgili kaleme alınan yazılardan oluşuyor. Daha sonra sırada, genellikle Arap Baharı sürecinin değerlendirildiği, "Ortadoğu" başlıklı üçüncü bölüm var. Bu bölüme Arap Baharı adıyla anılan sürecin başlamasından hemen önce yazılan, İran'la ilgili bazı değerlendirmeleri de ekledim. Bu yazıların ilgili bölümde tartışılan sorunlarla paralellik gösterdiği görülecektir.

Bu kitabın üç ana başlığını birbirleriyle ilişkilendiren temel meseleler söz konusu: İslâm ve siyaset ilişkisinin nasıl biçimleneceği, Türkiye'de demokratikleşmenin derinleşebilmesi bakımından belirleyici öneme sahip bir sorundur. AKP'nin "asli Müslüman/muhafazakâr unsur" adına kalıcılaştırabileceği çoğunlukçu demokrasi anlayışı, ("*majori-cracy*") bu soruya oldukça otoriter bir modelle yanıt verilmesini getirebilir. Bu yöndeki olumsuz işaretler, şimdiden hafife alınamayacak niteliktedir. Bu nedenle, İslâmcılık içi tartışımlar ve bunların pratik yansımalarını anlamak önem kazanmaktadır. Mevcut diktatörlüklerin yıkıldığı Tunus, Mısır ve Libya gibi ülkeler başta olmak üzere, İslâm ve siyaset ilişkisinin nasıl şekilleneceği Ortadoğu açısından da kilit bir sorundur. Tam da burası, AKP'yle ilgili çalışmaların, İslâmcılık tartışımları ve Ortadoğu gündemiyle buluşmasının kaçınılmaz olduğu noktadır. Ve bu sorun, sadece bahsedilen ülkeleri değil, İsrail ve İran'ı ve Ortadoğu'daki diğer cumhuriyet ve monarşileri de aynı ölçüde ilgilendirmektedir. Ortadoğu ülkelerinde demokrasinin geleceğini belirleyecek olan, etnik-dinsel çoğunluklar ve azınlıklar arasındaki

ilişkilerin nasıl kurulacağı, bu ũlkelerde laikliği savunan siyasal ve toplumsal ũevrelere ne tũrden hukuki gũvenceler sağlanacağıyla yakından ilişkilidir. Tũrkiye, burada ũzetlenen gerilim eksenlerinden uzak olmadığı gibi, bunlara henũz kalıcı ve demokratik ũozũmler sağlayabilmiş de değildir. Bizleri bir bũtũn olarak Ortadoğu'nun kaderiyle benzeştiren de budur.